

1. CO JE TO OBČAN

Zdroj: Center for Civic Education, Calabasas, USA. Nové horizonty výchovy k občanství. Kurikulum kurzu pro studenty vysokých škol. Olomouc 2001.

Cíl

Umět vymezit obsah pojmu občan, schopnost identifikovat znalosti, dovednosti a postoje potřebné pro vyspělého občana

Postup

1. Rozdělíme studenty na skupiny po 4 nebo 5 podle barev: červená, modrá, bílá.
2. Rozdáme všem materiál s citáty.
3. Žáci dostanou 5 minut na to, aby citáty prodiskutovali v rámci skupiny a vybrali nejvhodnější citát, o kterém si myslí, že nejlépe vystihuje pojem občan.
4. Názor skupiny přednese mluvčí skupiny a odůvodní argumenty, na kterých se skupina shodla.
5. Pokud skupiny vybraly rozdílné citáty, bude úkolem skupin dohodnout se na společném citátu.
6. V závěru diskuse budou studenti individuálně hlasovat pro nejlepší citát.
7. Žáci si prostudují text v učebnici.
 - a) Úkolem žáků bude si text přečíst a porovnat s jimi vybraným citátem.
 - b) Prodiskutovat případné rozdíly a uvědomit si, že vymezení pojmu občan je velmi obtížné.
8. Abychom si pojem "občan" více ujasnili, pokusíme se jej naplnit konkrétnějším obsahem. Každá skupina dostane jednu otázku a pokusí se na ni co nejpodrobněji ve stručných tezích odpovědět.

"Znamenitost dobrého občana je součástí lidské dokonalosti."

Aristoteles

"Členové společnosti jako celek se nazývají národem, jako jednotlivci jsou občany, pokud mají účast na svrchované moci, a poddanými jsou-li porobeni zákonům státu..."

Jean Jacques Rousseau

"Záruka práv člověka a občana vyžaduje existenci veřejné moci; tato moc je tedy zřízena ve prospěch všech a ne tedy k osobnímu užítku těch, kterým je svěřena. "

Článek XII. Deklarace práv člověka a občana

"Znám však pouze dva způsoby, jak nastolit rovnost v politickém světě: buď dát práva všem občanům, nebo je nedat nikomu... Na druhé straně, jsou-li si všichni občané téměř rovni, začíná pro ně být neshodné bránit svou nezávislost proti náporům moci. Protože žádný mezi nimi není tak silný, aby mohl sám vést úspěšný boj, může být svoboda zaručena pouze spojenými silami všech. ...Okolnosti, původ, vzdělání a především mravy umožnily Angloameričanům nastolit a udržet svrchovanost lidu."

Alexis de Tocqueville

"Demokracie, to je hovor mezi rovnými, přemýšlení svobodných občanů před celou veřejností – slovo "parlament" má krásný smysl, jen je učinit tělem!"... K nápravě občana vybízí slovy: "Nedat se spoutat žádnou autoritou proti svědomí. Lidé si nejsou rovni, mají však být rovnoprávní před zákonem. Je třeba, aby člověk byl svým, aby pěstoval svou individualitu, aby bojoval proti duchovnímu absolutismu."

Tomáš Garrigue Masaryk

Občanem znamená... "být loajálním členem družiny. Musíme cvičit naše lidi, aby kdykoli kdokoli mohl být ustanoven, aby dával příkazy. Ostatní jsou pak povinni je poslouchat..."

Adolf Hitler

"Vedoucí silou ve společnosti i ve státě je předvoj dělnické třídy, Komunistická strana Československa, dobrovolný bojový svazek nejaktivnějších a nejuvědomělejších občanů z řad dělníků, rolníků a inteligence."

Článek 4, Ústava Československé socialistické republiky ze dne 11. července 1960 č. 100 Sb.

"Občan (lat. civis) je člen obce, ten, kdo užívá práva a plní povinnosti definované zákony a mravy obce: Občanství je především výsledkem společenské integrace, takže "civilizovat" nejprve znamená "udělat občanem"."

Gérard Durozoi a André Rousel

Co potřebují znát občané České republiky

Co všechno jsou schopni způsobilí, zodpovědní a informovaní občané konat, aby byli občany podle vašeho vymezení z předchozího úkolu?

Jaké postoje by měli zastávat způsobilí, zodpovědní a informovaní občané na veřejnosti a v soukromí?

Znalosti

- Proč potřebujeme vládu?
- Účel vlády.
- Ústavní principy.
- Struktura vlády.
- Principy a hodnoty, které jsou základem politického systému, tj. spravedlnost, různorodost, vláda práva.
- Práva jednotlivce.
- Zodpovědnosti občana.
- Úloha občana v demokracii.
- Jak se občan může podílet na rozhodnutích komunity?

Dovednosti

Dovednosti kritického myšlení:

- získávat a posuzovat informace
- ujasnit si názor a stanovit priority
- zjistit, jaké budou důsledky a posoudit je
- hodnotit
- přemýšlet

Dovednosti nutné pro zapojení:

- komunikovat
- jednat
- spolupracovat
- řešit spory v klidu a slušně
- dosáhnout konsenzu

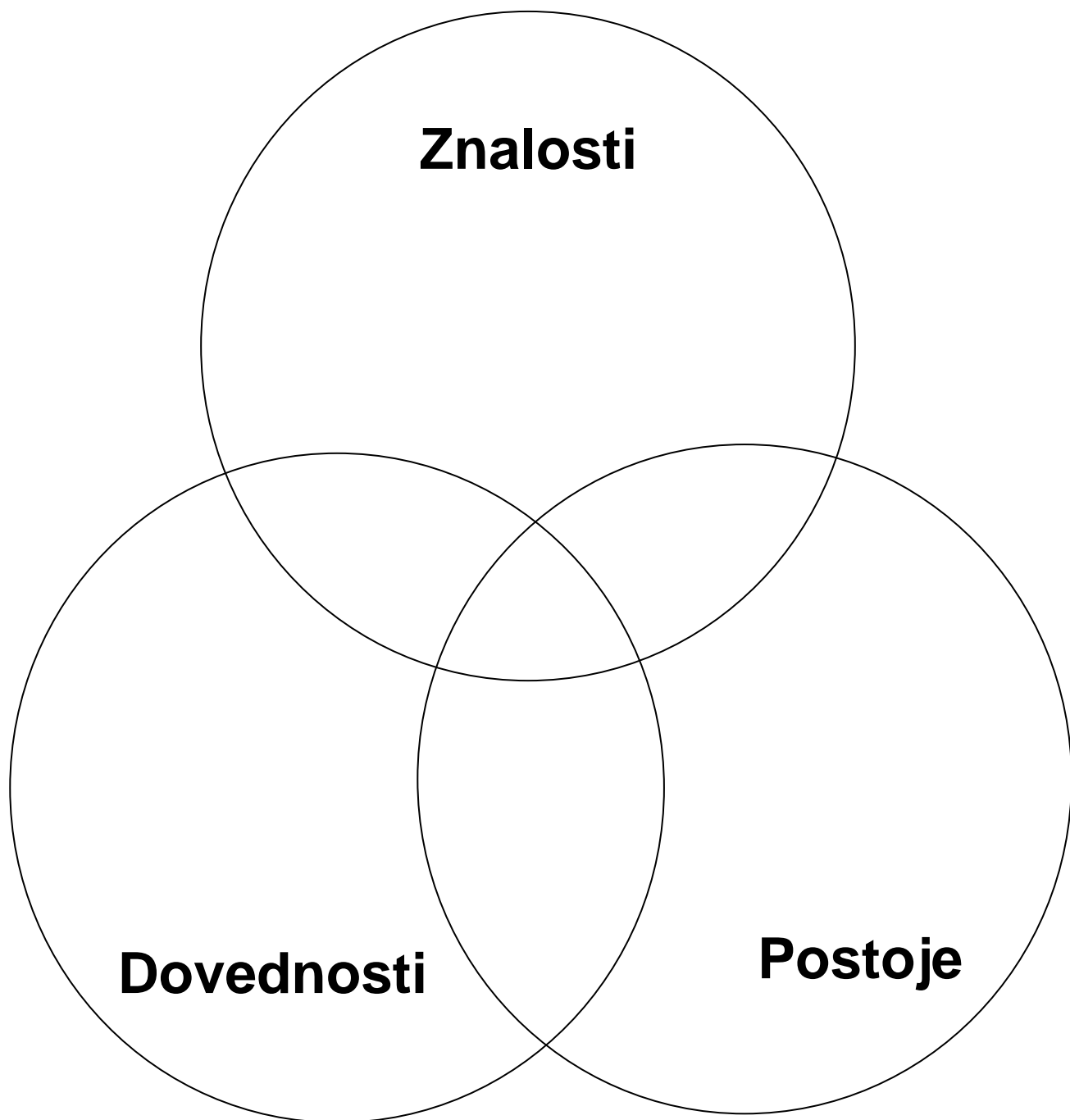
Postoje

Osobní charakter

- morální zodpovědnost
- sebedisciplína
- úcta k důstojnosti jednotlivce a různorodosti názorů

Veřejný charakter

- úcta k zákonu
- ochota podílet se na věcech veřejných
- smysl odpovědnosti pro vládu většiny a úctu k právům menšiny
- smysl odpovědnosti pro rovnováhu mezi vlastním zájmem a obecným prospěchem, ochota usilovat o změny v nespravedlivých zákonech pokojným a legálním způsobem

Znalosti

Dovednosti

Postoje